

ॐ

॥ वन्देमातरम् ॥

हिन्दुस्तानનો વિજય વાવટો,

તથા

ધર્મોપદેશ

રચનાર,

બી. આર. પટેલ—અમદાવાદ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

પટેલ. બાબરભાઈ ઘોરીદાસ.

અને

પટેલ. નાગરભાઈ બહેચરદાસ.

આવૃત્તિ બીજી—પ્રત ૧૫૦૦

સંવત ૧૯૬૪—સને ૧૯૦૮.

( સર્વ હક્કે સ્વાધિન )

મનહર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ—અમદાવાદ.

વિજય દવળ.



સતસંગી સદા ઉમંગી.

# ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૨૨૩૫

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દામોદર

વિષય ૬-૧૬

# અર્પણ પત્રિકા.

જેઓ પોતાના દેશને માટે, પોતાની માતૃ ભૂમિને માટે, પોતાના ધર્મનું અને જ્ઞાતિનું સંરક્ષણ કરવાને માટે, પોતાના પિતૃ દેવતાઓનો આશિર્વાદ મેળવી પોતાની સુકિર્તિમાં વધારો કરવા માટે દયા, ન્યાય, નવા નવા હુકમ ઉદ્યોગ, ઔષધાલયો, વાવ, કુવા, વિસામ, નીતીનાં તેમજ ભોક્ષાપયોગી એહવાં બીજા ઉત્તમ પુસ્તકો લખવા, ખરીદવા, છપાવવા અગર ભણાવવા વિગેરે અનેક પરોપકારી કાર્યો કર્યા છે, કરે છે, તેમજ તેવાં ઉત્તમ કાર્યો કરવા માટે તન મન અને ધનથી મંડ્યા રહે છે, પોતાના પ્રિય પુત્રો અને પત્ની આદિના સુખનો ત્યાગ કરી પરદેશ તેમજ વનસ્પતી આદિની શોધ માટે પહાડો, પર્વતો અને ભયંકર જંગલોમાં ભટકે છે તેમજ નાટકો વિગેરેથી પ્રત્યક્ષ અનુભવ કરી બતાવે છે અને સારા સુધરેલા દેશોની ઉત્તતી શાથી થઈ વિગેરે જુદી જુદી ભાષાના ગ્રંથોનું અવલોકન કરી આપણા માટે અથાગ શ્રમ વેઠે છે અને જેઓએ સ્વદેશ તથા ધર્મના રક્ષણની ખાતર અનેક પ્રકારની મિહાઈ વિગેરેનો ત્યાગ કરેલો છે, જેઓ કેળવણી માટે મુખ્ય આધાર સ્ત્રી ઉપર ગણી તેઓને કસરત સાથે બાળકોને કેળવવાં તેમજ બ્રહ્મચર્ય આદિથી કેટલા કેટલા દ્વાયદા થાય છે વિગેરે બતાવે છે તેવા ભારતવાશી ભાઈઓ અને પવિત્ર એહવી જે સદગુણી બાઈઓ તથા બન્ધુ વર્ગ કે જેઓએ મારા જેવા સાધારણ લેખકને પણ (ભદ્રકાળી માતાનાં ગાયનો, 'એક રાત્રીમાં ખરીદી લીધાં' આશાપુરી માતાનાં ગાયનો, વરદક્ષણી માતાનાં ગાયનો તથા ગરબાવળી, માતરી માતાનાં ગાયનો વિગેરે મારી બતાવેલી અને બીજા મારા પુસ્તકાલયની ચોપડીઓ ખરીદી) ઉત્તેજન આપેલું છે તેઓ તથા મને મારા અન્ય કાર્યોથી આકર્ષાઈ જે ગ્રંથોએ સર્વિશીકૃત લખી આપ્યાં છે તે સરવેનું પરમાત્મા ભલું કરેા એજ ઇચ્છી આ લખુ બુક અર્પણ કરું છું તે સ્વીકારી આભારી કરશોજ. (ભુલચુક માફ કરશો.)

# નાગરભાઈ તથા બાબરભાઈ અને સ્વદેશી બન્ધુઓ.

વહાલા ભારતમાતાના સપુત સંતનો અન્ય લોકો પોતાની જન્મ-ભૂમિનો વિજય વાવટો દશે દિશામા ફરકાવવા મથે છે, પોતાનો દેશ ખાવા, પીવા અને મોજ શોખમાં ગરકાવ મઘ જવા છતાં તેને વૈકુંઠ સમાન બનાવવા ધારે છે, દુનિયામાં હુન્નર-ઉદ્યોગના શિખરે પહોંચેલા કેટલાએક ખંતીલા અને ટેકીલા નરો વસે છે કેટલાએક દેશ પૈસાથી રેલગણેલમ થઈ ગયા છે, અમેરીકામાં કાગળો ખુટવાથી લાકડામાંથી બનાવે છે, તેને માટે જંગલો વેરાન કરી નાંખ્યાં છે, તેટલું છાપવાનું કામ ચાલે છે, ન્યુયોર્કમાં એંશી પૃષ્ઠનું એક પત્ર નીકળે છે તેની આઠ લાખ નકલો દરેક અંકની છપાય છે, દરેક અંક માટે ૯૭૭૯ પાઉંડના કાગળો અને તેને માટે ૩૬૭ એકર જમીનનાં લાકડાં કાપવાં પડે છે, એક વીમા કંપનીએ બાસઠ માળ અને નવસો શ્રી ૮ ઉંચું મકાન બાંધવા ધાર્યું છે, લંડનના બ્રીટીશ મ્યુઝીયમના પુસ્તકાલયમાં ૪૦૦૦૦૦૦ લાખ પુસ્તકો સંભળાય છે! એક સાહેબે કલાકમાં ૪૦૦૦૦ શબ્દો ધણે દુર મોકલી શકાય તેવું યંત્ર બનાવ્યું છે. પારીસના એક હુન્નરખાજે કેડે બાંધીને ગમે તેટલા ઉંડા પાણીમાં પડવાથી હુબે નહીં એવું યંત્ર બનાવ્યું છે. એક સાહેબ તરફથી સાડા બારલાખ ડાલરની રકમ એક પરોપકારી ફંડ માટે કહાડવામાં આવી છે, ધન્ય છે એહવા સ્વદેશ ભક્ત અને પરોપકારી તથા હુન્નરખાજ નરોને. અને ધિક્કાર છે હુન્નરો વાર કે પોતાનો ધર્મ જાળુવા છતાં પણ પાળતા નથી અને જેને પોતાના દેશને વખાણ્યો નથી, જેને માતૃ ભૂમિ માટે લેશ પણ લાગણી નથી, ગમે તે નાતજાત કે ધર્મનો હોય, પરંતુ દેશનું ભડું ચ્હાનારને ભાઈ સમાન ગણ્યો નથી, તેવા મનુષ્યો ચ્હાય તેટલા બહોળા કુટુંબવાળા હોય, વિદ્વાન હોય, કે કવિ, રાજા હોય કે રંક, પણ પોતાના દેશ ઉપર જેને પ્રીતી નથી, તેવા અક્કલ વગરના કીડી, મકોડી અને કાગડા તથા કીડાની માફક માતૃભૂમિને ફેગટ ભારે મારવા માટેજ જીવે છે.

૨૨૩૮ ૭-૧૧



ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય  
અમદાવાદ  
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

# હિન્દુસ્તાનનો વિજય વાવટો

તથા

## ધર્મોપદેશ.

મંગળા ચરણ.

રાગ—ગરબી.

ગજનન ગુણ તણા લંડાર, અરજ ઉર ધારજ્યો રે;  
આધિ બ્યાધિ ને ઉપાધિ હિન્દની ટાળજ્યો રે. ટેક.  
કંઈને પટકે પ્લેગ મરકી, કંઈને પટકે કાળ;  
ધંધા ઉપર ધાડ પડી, શું કરે તમારાં બાળ. ગજનન૦ ૧  
કંઈ ઘરેણું પહેરે પોણું, કહેવાવાને શેઠ;  
કંઈ મુરખ મમતમાં મરતા, કરતા પરાઈ વેઠ. ગજનન૦ ૨  
ગાડી ઘોડા મોજ શોખમાં, જઈ મુકે સહુ ભેટ;  
મત્રે ન ટુકડો મુકો જેનાં, ઉંચાં રહડીયાં પેટ. ગજનન૦ ૩  
જો પડશે બાડાની માંહે, આમ હિન્દનું ગાડું;  
તો લંબોદર ક્યાંથી બાશ્યો, લચપચ ધીના લાડુ. ગજનન૦ ૪  
ઓ પુરુષ ને બાળક સહુને, આપો બુદ્ધિ આપ;  
પોતા પોતાનો ધર્મ સંભાળે, ટળે તેથી સંતાપ. ગજનન૦ ૫

# દેશભક્ત વીરનરો માટે પુષ્પની માળા.

રાગ-ભજન.

પુષ્પોથી વધાવું હુંતો, કુલડે વધાવું—

મહારા ભારતીના ભક્તોને સોના મહોરથી વધાવું રે ૭. ટેક.

એ અમારો ધર્મ ભાઈ, એ અમારાં કર્મ ભાઈ;

ખીજું ગાંણુ ગમે ના ગમવું.

દાદાભાઈ દીવડો એ, હીરો હિન્દુસ્તાનનો રે;

ટીળકના ગુણ હું શું ગાવું રે મહારા ભારતીનાં ૧

ગુંથજો એ મીત્ર માલી, હાર ભાત ભાતનારે;

પ્રેમથી એ પાલને પહેરાવું.

લાલ માટે લેવી કળીઓ, નવી નવી બાગથી રે;

હારમાં એ હીરલા જડાવું રે મહારા ભારતીનાં ૨

અગણિત હાર એવા હેતથી ગુંથાવું રે;

ગુણ અજીત ને જોખલેના ગાવું.

અરવિંદ ઘોસ જોઝ સત્યેન્દ્રના જેવા ખીજ;

સુરેન્દ્રનો સાથ રનેહો મહાવું રે મહારા ભારતીનાં ૩

ધર્મના કાર્યોમાં ના ઢીલ કરે ધીર વીર;

કરે પ્રતિજ્ઞા દેશભક્ત થાવું થાવું થાવું.

સહુ ભક્તોનાં નામ લેતાં ગ્રંથમાં ન માયજી રે;

કહે રણછોડ સુત સહુ મિત્રોને ધર્મ પંથે જાવું રે મહાં ૪

હિન્દુ મુસલમાન ભાઈ, ગુણ માના ગાવો રે;

ફરી ફરી ના આવે ટાણું આવું રે મહારા ભારતીનાં ૫

# હિન્દુસ્તાનની હાલની હાલત માટે દીલગીરી.

રાગ-મરશીઆ.

હાય વોય હિન્દ આશી દશા થઇ તહારી,  
આશી દશા થઇ તહારી, ભર્યા ચારે દીશામાં ભીખારી—  
રી હાય વોય હિન્દ આશી દશા થઇ તહારી. ૧  
કોણુ પશુ પંખીને સંભાળે, કેમ બેઠાં ઉદાશ થઇ ડાળે;  
શાથી આંસુ ચોધારાં તે ઢાળેરી હાય વોય હિન્દ ૨  
ગઉ માતાને કોણુ કહો પાળે, દેતી દુધ તે બિચારી વારે વારે;  
ધાય મુજ બાળ મહોટાં મન ધારેરી હાય વોય હિન્દ ૩  
કંઈ બાળ લાળ મુખમાં લટકે, કંઈ અન્ન વિણ અગણિત લટકે;  
કેમ બાન્ધવો એ મનમાં ન ખટકેરી હાય વોય હિન્દ ૪  
કંઈ તાણે લહારી પેટ માટે, કંઈ પડ્યાં ગંગાંબુને ઘાટે;  
કંઈ ઘેચે બાળક વસુ માટેરી હાય વોય હિન્દ ૫  
કંઈ એક ટંક દીનમાં ખાય, કંઈ પલેગ થકી તો પીડાય;  
કંઈ હુગકે તો માર્યા નયરી હાય વોય હિન્દ ૬

રાગ-મહાતમના

એસી દશા ક્યાંસે આઇરી ઓય હાયરે એસી દશા ક્યાંસે આઇ;  
એસી દશા ક્યાંસે આઇ, નહી પેસા અધેલી કે પાઇરી ઓય  
દુધ છોડકર સપરેટ લેના, કીસકુ આફતકી બાત અબ કહેના  
નતી દુખમેં હી દીન ઓર રેનારી ઓય હાયરે એસી દશા ક્યાં



## પરદેશી વસ્તુઓથી થતું નુકશાન.

રાગ-લલિત છંદ.

અરર હિન્દુઓ ધર્મ જાપરે, વિદેશી વસ્તુ આજ આર્ય ખાયરે;  
હાડ માંસથી વસ્તુ જે ભરી, કોમળ કર વિષે હાય તે ધરી.  
નથી વીચારતા વાતને કશી, અરર આર્ય આપ ક્યાં પડ્યા ફશી;  
મુકી મીઠાઈ આજ આઈસતો લીધો, દુધ સાટે હાય દારૂ તો પીધો.  
હાર હેમના હાથથી ગયા, કાચ કીડીઆં નશીબમાં રહ્યાં;  
તલવારને કટાર એહતો ગઈ, કર વિષે કબલત સોટીઓ રહી.  
સુવર્ણ ચાંદીના ગુમાવ્યા થાળરે રકાબી કાચની લઈ ઉદર ભરે;  
મર્યાદશીલ જે વસ્ત્રોરે હતાં, અરર હાય આજ તે રહ્યાં જતાં.  
મશરૂને કીનખાળ મુકયા મોજમા, ધર્મ કર્મ હાય નાંખી હોજમાં;  
ગયા સુવર્ણના ચુડલા અરે, ધ્યાન બંગડીનું ખાનુઓ ધરે.  
સોડા શીગરેટ વેઠ એ વડી, પાઘડી ગઈ શીર ટોપી તો ખડી;  
ખાંડ રાંડ આજ આવી ને નડી, બેડી ધર્મમાં હાય એ જડી.  
પ્રભુથી હાય આપ જરાક તો કરો, ધર્મ ગુરૂ એ ઉપદેશ તો કરો;  
મહેતા માસ્તરો બેશી શું રહ્યા, ઉપદેશ આર્યોના હાથથી ગયા.  
અધિક એહથી કહેવું ના ગમે, જુઓ ભીખારીઓ દેશમાં ભમે;  
પીડાયખાન્ધવો અન્ય તો વિના, સ્વપ્ન ક્યાં હશે દહિ દુધને ધીનાં.

સાખી.

બુટ ખટનને ખાટલી, એ ભારતનાં ભુત;  
કહાડો કે શુરવીર થઈ, જંગો કેઈ સપુત.  
મુકી આળસ હિન્દુઓ, કરો કાંક ઉપાય;  
ભારત કેડું નાવડું, ગોથાં જળમાં ખાય.

## પોતાના હાથથી વિજય વાવટો ઉઠાવવા વિનંતી

મોજમજ પરહરજ્યો, ભારતવાશી મોજમજ પરહરજ્યો. ટેક.  
 પરદેશી લોકો પૈસા હરે છે, વિચાર વિરોધે કરજ્યો. ભારત ૧  
 અન્ય વસ્ત્ર વિના રડવડતાં તેઓને ઉદ્ધાર કરજ્યો. ભારત ૨  
 શાસ્ત્ર વિરુદ્ધ વાપરતાં વસ્તુ, દેવ થકી દીવ ઠરજ્યો. ભારત ૩  
 કરે જે હુન્નર ઉદ્યોગ હેતે, મદદ તેઓને કરજ્યો. ભારત ૪  
 હિન્દુ મુસલમાન સંપવધારી, અરજી આ ઉરમાં ધરજ્યો ભારત ૫  
 ભાઈઓ ભાઈમાં ભાવ વધારી, કરતા હોય તે કરજ્યો ભારત ૬  
 ભારતી માતનાં સમજી બાળકો, ઠારી જનેતાને ઠરજ્યો ભારત ૭

## ભુજંગી છંદ.

અરે આર્ય વીરો વહેલા વારે આવો, તમે રંક બન્ધુ તણા કર સ્હાવો;  
 દયા દેશ બન્ધુ ઉપર કાંક લાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૧  
 પડ્યાં પાથરી કંઈક દુખની પથારી, શકો ન તમે શુંહું તે દુખ ટાળી;  
 ઉઠો ભંગીને દેશ આખો જગાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૨  
 કરો સંપીને શુભ કાર્યો હજારો, રૂંડો બોધ ધર્મ તણા ઉર ધારો;  
 કરો કાંક ઉપાય તો સુખો થાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૩  
 લખો પુસ્તકો પ્રેમ આજે વધારી, દયા દીવમાં દેશની ખુશ ધારી;  
 દુખે દેશ તેને તમે તો બચાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૪  
 જમણવાર કે વરઘોડા ચડાવો, છતાં શું તમે રંક બન્ધુ રડાવો;  
 કરો ભાષણો દેશ પરદેશ જાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૫  
 પછી ભોગવો સુખ ઇન્દ્રતા જેવું, પતાવો પ્રથમ માતૃભુમિનું દેવું;  
 કરી દેશ સુખો ઘરેણું ઘડાવો, વીરા વાવટો આપ હસ્તે ઉઠાવો. ૬

હિંદુસ્તાનની સુજા બહેનો પ્રત્યે ધર્મ સંબંધી બેબોલ.

રાગ ચૌહમાયાના કરનારા

બાઈઓ બહેનો વિચારીને ચાલોરે, મુકો ઠમકો ને ઠાઠ હવે ઠાલો;  
ભરત ભુમિનું કલંક ટાળી બહેનો ધર્મ તમારો સંભાળો,  
પરદેશી ચીજનો ત્યાગ કરો હવે સ્વદેશી વૃત્ત ઉરધારોરે બાઈઓ ૧  
માત પીતાને ભ્રાત ભાણે તમારાં વચ્ચે શે ના શરમાવો.  
ઝોળખીતાં તો રહે અટવાઈ બાઈ, બાકીનાં દેશે ગાળોરે બાઈઓ ૨  
કરો પ્રતીજ્ઞા પત્નીની આગળ સીતા સમ શરીર શોભાવો.  
હેમ સમ બંધો બાઈ લાકડાના ચુડલા કરો નહીં બંગડીનો ચાળોરે.  
સમજી સત્તારીને શીળ આ સારી, લાગે વ્યભિચારણીને નઠારી  
માતા પીતાને વળી ધન્ય ભાઈ તેહના સમજી લે આ ઇસારોરે બા.  
સમજાવે રવાંદી આડું ને અવળું, નઠોરનું તે ના નિહાળો.  
મલે મુરખ કોઈ એહવા તો હેતથી ઘર તેઓનું ટાળોરે. બા.  
કસરત સાથે કેળવો બાળ બાઈ, બાળ લગ્નને દેઈ ટાળો  
આંધળા લુલાને આપો અનાજ ભુંડા ભીખારી હાંકી કાઢોરે બા.  
ઘરનાં બીચારાં કરે મજૂરી તે તો તમે ના નિહાળો  
ઢોંગી ધુતારાને ધન્ય આપ્યાં બાઈ વધ્યા એથી વ્યભિચારોરે બા.  
પૈસે ટકે હોય મુખી પતીનો કહો સ્વામી સ્વદેશ સુધારો  
નહી સુધારો તો નાવલા છે વારા ફેડે એવો વારોરે બા.  
હોય ગરીબ તો કરી કાંસાવાલા હિંમત હુન્નરમાં આલો  
દલેસ કંકાસ ટાળીને તેમના કહેવા પ્રમાણે ચાલોરે બા.  
સત્ય શિયળ સંભાળીને સ્નેહે સત્ય વિચારો જણાવો.  
આપ સુખી થઈ આર્ય બહેનોને ભાવ ધરીને લાણીવોરે બા.

સોંધી કે મોંધી સ્વદેશી ચીજો માટે. રાગ કેલધયાનો.

સ્વદેશી ચીજો ખરીદો રે, પરદેશીને પડતી મહેલો;  
કાળ દુકાળને મરકી આદી, માંથે છે શત્રુ અનેક;  
હઠવાના નથી હઠ કરી બેઠા, કાઢો રાખીને ટેક. સ્વદેશી  
ગાંડો ઘેલો કે કાણો ને કુખડો, હોય પોતાનો જો બાપ;  
તેને ટાળી કોણ પરને કહેશે એજ અમારો બાપ. સ્વદેશી  
એજ પ્રમાણે સપુત સદા, નીજ જનેતાને ચહાય;  
વેશ્યા કે ગુણુકા દેખી રૂપાળી, માતા તેને ના કહેવાય. સ્વ  
અલણ કે અજ્ઞાન હશે પણ, માતા કેશે મુજ બાળ;  
બીજના સુર કે શાણા બાળકની નહીં લે તેતો સંભાળ સ્વ  
તેમ પોતાનો દેશ સમજવો, અને સ્વદેશી માલ;  
મુકી સ્વદેશી મોહ્યા પરદેશી, તેથી થયા આ હાલ. સ્વ

હુન્નર અને ઉદ્યોગ માટે સંપ થવા. સિંહાનો કનરો.  
હિન્દુ મુસલમાન હળીમળીને, હાલત હિન્દની હાલ સુધારો;  
ધર્મના ઝઘડા મુકી બન્ધુઓ, સંપ થકી કરો દુર કુધારો હિં  
જેનને વિષ્ણુ કબીર કે નાનક, ચાનક ચીતમાં હવે કાંઈ લાવો હિં  
અનેક પંથનો ગ્રંથ ગુંથી એક, શાણા સ્વદેશને આપ ઉધારો હિં  
લડે જણ બે ત્યાં ત્રીજોજ ફાવે, બંને બિલાડીનું બંદર આવે હિં  
માટે મિત્રો હુન્નર વધારો, એ વિણ ના મળે સુખનો કિનારો હિં  
ભારતવાશી બન્ધુ હમારા, સુખી થશે તેથી બાળ તમારા હિં  
એક બીજને ત્યાં આપ પધારો, અરસપરસ એમ પ્રેમ વધારો હિં  
ધર્મનો મર્મ મોટા જણાવે, માતૃભુમિનો મહા મંત્ર લણાવે હિં  
સંપને હુન્નર જો એક થાવે, કુસંપ બંદર કદી નહિ ફાવે હિં

# આર્ય બન્ધુઓને ધર્મ જળવવા માટે વિનંતી.

રાગ-બનજરો.

હવે સમજો નરને નારી, બધો દેશ બન્યો ભીખારી;  
કાંઈ વિચાર મનમાં ન લાવો, વિદેશી ખાંડજ ખાવો;  
તજી ધર્મ ખીજને તજવો, તેથી અધમ ગતી આ તમારી-બધો.  
કાંઈ ઠંડીથી થર થરતા, કાંઈ તાપ થકી તરફડતા;  
કાંઈ અન્ન વિનાના મરતા એ પાપ આપને ભારી બધો.  
સહેત્ર અતી સોડામાં માંની, લીમલેટની કીધી દહાણી;  
મુકી દુધ પીધું પેલું પાણી, તેથી બન્યા બહુ લાચારી. બધો.  
પેલી ખાંડ રાંડ વટલાવે, માંહે હાડ રૂધીર ઘણું આવે,  
તેને આર્ય હરખથી ખાવે, આથી અધિક થઈ લાચારી બધો.  
સૌ ધર્મનું હિત હવે ધારો, વીદેશી વસ્તુઓ ટાળો.  
ખીજો એકે નથી હવે આરો, જેથી બનશે સદા જયકારી બધો.  
એક દેશ ભકત પોતાની પ્રિય પ્રત્ની પ્રત્યે કહે છે.

રાગ-બનજરો શું રીસાય રસીલી.

મનહર મુકીને પરદેશી સુંદરો સ્વદેશી ચીજો લે,  
સ્વદેશી ચીજો લે મધુરી સ્વદેશી ચીજો લે મનહર ૧  
સ્વદેશી ચણીઓ, સ્વદેશી ચોળી, સ્વદેશી ચીર તું લે.  
કાચ માટીનાં વાસણુ ઔષધ અળગાં મુકીદે. મનહર. ૨  
પીયરમાં માતા પીતાને, મુસાળમાં પણ કહે,  
વૃદ્ધ બાળક કે યુવાન માટે સ્વદેશી વસ્તુ લે મનહર ૩  
આશીર્વાચન તું હિન્દુ ભુમીનું કદી જવા ન દે,  
મહારી ભારતી મહારી ભારતી લગાડ એવી લેહ. મનહર ૪

દરેક કોમ પ્રત્યે વિજ્ઞાપ્તી. સુંદર શામળીઆ.  
ભારતી પુત્રો તમે, આનંદ ઉરમાં ધારો;  
સુર ને સુખીઆ જનો, રંકપર પ્રેમ વધારો;  
કોમ કોમના લેગા થઈને, ઉતેજન ઉઘોગીને દઈને,  
કષ્ટ પડે તે શાણા સહીને, સુધારો સહુ દેશી ભાઈને. ભાં  
દેશ તણું જે હિત ઇછનારા, થઈ પડશે પ્રભુજીને ખ્યારા;  
ઉતારો રંકોનારે ભારા, ધર્મનો મર્મ એ જાણો તમે ભાં  
તન મન ધનથી દેશ સુધારો, વહાલ ધરી નીજ વણજ વધારો;  
કોડ ઉપાએ દુર કરો કુધારો, હુનિમણિ આપણો દેશ સુધારો  
જુઓ ખીચારાં કાંઈ ભુખ્યાં લમે. ભારતી પુત્રો તમે

એક બાધ પોતાના પતીને મુસાફરીએ જતાં કહેછે.

રાગ-ગમડાઓમાં ગવાતી ગરખીના.

તમે અમદાવાદ જાજ્યો રે સગી નણુંદના વીર,  
ત્યાંથી લેજ્યોરે હીર તણું સહુ ચીર;  
કીનખાખ કોરોરે ગજાઆંણી ગંભીર,  
ચોખી ખાંડ કરવા ખીર, એ પણ દેશી રે સગી નણુંદના વીર.  
ખંગડીઓ પણ લેજ્યો, લેજ્યો બસઇયોં પણ ખેશ;  
તમારી ખાતર ખેસ. એ પણ દેશીરે સગી નણુંદના વીર.  
એક ખે સાખુ ને વળી દીવાસળી ના ભુલો;  
લેજ્યો આ માટે એક ચુલો. એ પણ દેશીરે સગી નણુંદના વીર.  
તમામ ચીજોરે સ્વદેશની સંભાળો,  
જેજે આપધર્મી દુખ ટાળો. એ પણ દેશી રે. સગી નણુંદના વીર.

## સ્વદેશની ભક્તી વીધે.

રાગ-પ્રભાતીયાને.

ભક્તિ ભારત તણી, જાણો પારસ મણી;

ચહાએ તો સુખ તેહ સંગ રાખો.

ટેક.

ભક્તિ અધિઆરની, કે નથી ગાળની;

ન્યાયથી વીર દઇવત દાખો.

ભક્તિ૦

નથી ધરવી ગદા, કે ન કોથી અદા;

ભારતી ભારતી સુખ ભાખો.

ભક્તિ૦

સત્યના પંથમાં, પ્રેમ વધારીને;

વાગેલો કંટક કાઢી નાંખો.

ભક્તિ૦

ભક્તિનાં ટાયલાં, કરે જન ખાયલાં;

અમર થાવાને આ વીર રસ ચાખો.

ભક્તિ૦

## ભારતવાશી બંધુઓની સ્થિતી.

રાગ-ગાડી આવી ગુજરાત.

ઉંઝો કરોને વિચાર, ભારતવાશી બંધુ હુમારા;

શાથી થયા આવા હાલ, હુમારા ને આજે તમારા.

સાખી-સુખીયા સાસુ નવ જીવે, દુખમાં દુખી દુખાય;

લોજન કરે ભાત ભાતનાં કંઈતો દુકડા માટે અથડાય. ભા૦

સાખી-કંઈને ઘોડા ગાડી ને, કંઈ રથમાં બેસી જાય;

કંઈને કાંટા પગ વિશે, કંઈ તો તડકે તપે છે હાય. ભા૦

સાખી-ગાલ મસુળોઆં ગોદડાં, કંઈને હીરનાં ચીર;

કંઈને જાડાં ઘોતીયાં, કંઈનાં આખાં ઉઘાડાં શરીર ભા૦

સાખી-કર્મ ધર્મનો ખેલ એ, નહિ મોટાનો દોષ;

પણુ શુરવીર એને જાણવો, નવ રાખે બંધુથી દોષ ભા૦

મિત્ર નાગરભાઈ તથા ખાખરભાઈ સ્વદેશનો જ શેવા સારી છે.

મિનિટ નવ વીસારશો, માતૃ ભૂમિને આપજી; (રાગ-મર્તુહરીનો.)  
ત્રાયુ લુવતનો નાથ એ, ટાળે ત્રિવિધિ તાપજી;

ભક્તિ કરોરે ભારત દેશની. ૧૬.

ના મળે ઘર ગામમાં, કંઈને ના મળે ચીરજી;

ગમ્મ વિના શું પી શકે, ઉડી નિર્મળ નીરજી.

ભક્તિ ૧

રડવડતા દેશ બન્ધુના હાથ હેતથી સ્હાઓજી;

ભારતમાં જન્મ્યા એ બ્રાત છે, હોય ગમે તે જાતજી.

ભક્તિ ૨

ઇજ્જત વધારોરે એહથી, ધન્ય તાતને માતજી;

તરસ્યા મટાડોરે દેશની, એજ રકોના નાથજી.

ભક્તિ ૩

થાળી મુકી લીધાં ઠીકરાં, કાચ માટીના ખ્યાલા,

ખાળકને નવ કેળવ્યાં, શીખવ્યા ઠાક એ ઠાલા.

ભક્તિ ૪

ખનખ્યો શરવીર ધીર રાખીને, ખોટી ખટપટ ત્યાગી;

રહેમ નગર કરી રંકને જગાડો તમે જાગી.

ભક્તિ ૫

ભાગ્યશાળી ભક્ષા શેડીઆ, ભાગો પરાયાં દુખજી;

ઇશ્વર આશ પુરણ કરે, આપો ગરીબને સુખજી.

ભક્તિ ૬

સ્વદેશને ના વીસારશો, તન મન ધન તેની સાથજી;

દેશની ભક્તિ કરવા થકી, દેવ પકડશે હાથજી.

ભક્તિ ૭

શક ન માનેરે શિક્ષા સાચી આ, ઝટ જાગી ના જુવે;

નીરભાગી ને નડોર તે. આંસુ ભાઈનાં ના લુવે.

ભક્તિ ૮

જપ થપ તીરથ ભક્તિ દેશની, લેશ વિસારો ના વીરા;

શેવા ઇચ્છેરે સ્વદેશની, એજ હિન્દના હીરા.

ભક્તિ ૯

વાહાલા વિચારોરે મન વિશે, શાથી થયા આ હાલજી;

સાલો દુશાલો ક્યાં મઘ. ક્યાં ગયા સુખપાલજી.

ભક્તિ ૧૦

રીઝો રીઝાવી દેશને, મિત્રો કહે ભોગીલાલજી;

છે છેરે ધન્ય માત તાતને, ધન્ય પાલ લાલ ખાલજી ભક્તિ ૧૧



## જાહેર ખબર.

વહાલા સ્વદેશ બન્ધુઓ આપ સાહેબોને કોઈ પણ જાતની ચોપડી મંગાવવાને વીચાર થાય તો નીચેના શીરનામે લખી મંગાવી લેવા મહેરબાની કરશોજી.

ચોપડીઓનાં નામ. કિંમત રૂ.આ.પા.

૧ હિન્દુસ્તાનનો વિજય વાવટો તથા ધર્મોપદેશ ૦-૧-૦

૨ ભદ્રકાળી માતાનાં ગાયનો.....૦-૦-૬

૩ આશાપુરી માતાનાં ગાયનો.....૦-૧-૦

૪ માતરી માતાનાં ગાયનો.....૦-૧-૦

૫ વરદક્ષણી માતાનાં ગાયનો તથા ગરબાવળી..૦-૧-૦

૬ કલ્પ-વૃક્ષ ( નકશો ) તૈયાર થાય છે.....૦-૧-૦

૭ વરસાદની વધામણી તથા મેઘ મહોત્સવ—

અને મોહનમાળા ભાગ પહેલો.....૦-૦-૬

વિગેરે વિગેરે ચોપડીઓ રોકડી કિંમતે મલશે.

ફેરીઆ અને વ્યાપારી લોકોને કમીશન સાડું મલશે.

પોષ્ટ વિગેરે ખરચ ગ્રાહકોએ પોતાને શીર સમજવો.

નાગરદાસ એન્ડ બાબરભાઈ.

હંસીય.પુર-રૂપાપુરી.

અમદાવાદ.

